

เงินทอง ต้องการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น ได้แก่ พระสงฆ์ ครู เยาวชน ผู้นำชุมชน
 ปราชญ์ชาวบ้าน และประชาชนทั่วไป จำนวน 60 คน และจากการกำหนดคุณลักษณะของ
 กลุ่มคนที่มีจิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น บ้านหนองสนม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อกำหนด
 กลุ่มเป้าหมายและผู้วิจัยได้ร่วมกันกำหนดกลุ่มเป้าหมายโดยใช้วิธีเสนอชื่อและสอบถามความ
 สนใจของผู้มีคุณสมบัติทั้งผู้ที่อยู่ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายและบุคคลอื่นๆ
 ที่อยู่ในชุมชนบ้านหนองสนม ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

6.2.3 เครื่องมือ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสำรวจ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แนวคำถาม
 การสนทนากลุ่ม แนวคำถามการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

6.2.4 ระยะเวลา 7 เดือน (พฤศจิกายน 2556 – พฤษภาคม 2557) ดังแสดงใน
 ตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แผนการดำเนินงานพัฒนากระบวนการจิตพุทธศาสนาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่เหมาะสม
กับชุมชนบ้านหนองสนม

ขั้นตอน	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	ระยะเวลา	สิ่งที่ได้รับ
2. พัฒนากระบวนการ จิตพุทธศาสนาเพื่อพัฒนา ท้องถิ่นที่เหมาะสม กับ ชุมชน บ้านหนองสนม	1. พระสงฆ์ 2. ผู้นำชุมชน 3. ครู 4. เยาวชน 5. ประชาชน ชาวบ้าน		พ.ย. 56 – พ.ค. 57	1. ชาวบ้าน หนองสนม มีจิตสำนึก รับผิดชอบ ต่อท้องถิ่น และ คุณค่าอันดีงาม ของครอบครัวไทย
2.1 จัดกิจกรรม สร้างจิตสำนึก รับผิดชอบต่อท้องถิ่น และคุณค่าอันดีงาม ของครอบครัวไทย		1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์ เชิงลึก 3. คำถาม การสนทนากลุ่ม	พ.ย. 56	2. ได้กระบวนการ จิตพุทธศาสนาเพื่อ พัฒนาท้องถิ่นที่ เหมาะสมกับ ชุมชนบ้าน หนองสนม
2.2 จัดกิจกรรม การมีส่วนร่วมใน กิจกรรมที่เป็น ประโยชน์ต่อท้องถิ่น		1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์ เชิงลึก 3. คำถาม การสนทนากลุ่ม 4. คำถามการจัด เวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้	พ.ย. 56 - พ.ค. 57	
2.3 สรุปบทเรียน		- คำถามการ จัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้	พ.ค. 57	
2.3.1 รวบรวม ข้อมูลที่ได้นำมา วิเคราะห์				
2.3.2 แปลผลข้อมูล และนำเสนอต่อชุมชน				

6.3 ประเมินพฤติกรรมกลุ่มคนที่ผ่านกระบวนการจิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

6.3.1 สำคัญ มุ่งเน้นที่จะประเมินพฤติกรรมของกลุ่มคนที่ผ่านกระบวนการจิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น มีพฤติกรรมที่สำคัญ คือ เสียสละเพื่อส่วนรวมด้านกำลังกาย กำลังทรัพย์ อย่างเต็มใจอ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ คิดดีต่อผู้อื่น ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น พุคดี ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักแบ่งปันผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าส่วนตัว รักษาทรัพย์สมบัติส่วนรวม และทรัพยากรในชุมชน ยอมรับและปฏิบัติตามข้อตกลงของชุมชน และ ต้องการถ่ายทอดความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อเยาวชนหรือผู้ที่สนใจ

6.3.2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ พระสงฆ์ ครู เยาวชน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน และประชาชนทั่วไป จำนวน 50 คน

6.3 เครื่องมือ ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แนวคำถามการสนทนา กลุ่ม และแนวคำถามการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

6.4 ระยะเวลา 3 เดือน (มิถุนายน – สิงหาคม 2557) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แผนการดำเนินงานประเมินพฤติกรรมกลุ่มคนที่ผ่านกระบวนการจิตพุทธอาสา
เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

ขั้นตอน	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	ระยะเวลา	สิ่งที่ได้รับ
3. ประเมินพฤติกรรม กลุ่มคนที่ผ่าน กระบวนการ จิตพุทธอาสา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น	1. พระสงฆ์ 2. ผู้นำชุมชน 3. ครู 4. เยาวชน 5. ปราชญ์ ชาวบ้าน		มิ.ย. – ส.ค. 57	1. ได้ทราบ พฤติกรรม กลุ่มคนที่ผ่าน กระบวนการ จิตพุทธอาสา เพื่อพัฒนาท้องถิ่น
3.1 ประเมิน พฤติกรรมของกลุ่มคน ที่ผ่านกระบวนการจิต พุทธอาสาเพื่อพัฒนา ท้องถิ่น มีพฤติกรรมที่ สำคัญ คือ เสียสละเพื่อ ส่วนรวมด้านกำลังกาย กำลังทรัพย์ อย่างเต็มใจ อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ คิดดีต่อ ผู้อื่น ไม่อิจฉาริษยาผู้อื่น พูดดี ไม่นินทาว่าร้าย ผู้อื่น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักแบ่งปันผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ ส่วนรวมมากกว่า ส่วนตัว รักษาทรัพย์ สมบัติส่วนรวม และ ทรัพยากรในชุมชน		1. แบบสังเกต 2. แบบสัมภาษณ์ เชิงลึก 3. คำถาม การสนทนากลุ่ม 4. คำถามการจัด เวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้	ก.ค. – ส.ค. 57	2. ชุมชนบ้าน หนองสนมอยู่ ร่วมกันได้อย่าง มีความสุขตาม อัธยาศัยและสิ่งที่ ตนเองมีอยู่

ขั้นตอน	กลุ่มเป้าหมาย	เครื่องมือ	ระยะเวลา	สิ่งที่ได้รับ
ยอมรับและปฏิบัติตาม ข้อตกลงของชุมชน และ ต้องการถ่ายทอด ความรู้หรือภูมิปัญญา ท้องถิ่นต่อเยาวชนหรือ ผู้ที่สนใจ 3.2 สรุปโครงการวิจัย 3.2.1 รวบรวม ข้อมูลที่ได้นำมา วิเคราะห์ 3.2.2 แปลผลข้อมูล และนำเสนอต่อชุมชน ชุมชน		1. คำถาม การสนทนากลุ่ม 2. คำถาม การจัดเวที แลกเปลี่ยนเรียนรู้	ต.ค. 57	

7. ปฏิทินปฏิบัติงาน

ตารางที่ 5 ปฏิทินการดำเนินงาน โครงการวิจัยจิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

กิจกรรมการดำเนินงาน	ระยะเวลา
1. ศึกษาสถานการณ์การรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์แก่ท้องถิ่น ของชุมชน	ก.ย. – ต.ค. 56
1.1 จัดตั้งทีมวิจัยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	ก.ย. 56
1.2 ค้นหากลุ่มผู้ให้ข้อมูล เพื่อกำหนดกลุ่มเป้าหมายและกำหนด ทิศทางการขับเคลื่อนกิจกรรมงานวิจัย	ก.ย. 56
1.3 ศึกษาสถานการณ์และพฤติกรรมของกลุ่มคนในสังคมบ้าน หนองสนม ในด้านการมีส่วนร่วมคิด ร่วมกำหนดแนวทาง และร่วม ทำกิจกรรม เพื่อพัฒนาท้องถิ่น บนหลักการพึ่งพาตนเองที่คำนึงถึง ศักยภาพ ทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม และ สิ่งแวดล้อมในชุมชน	ก.ย. – ต.ค. 56

กิจกรรมการดำเนินงาน	ระยะเวลา
1.4 กำหนดกลุ่มเป้าหมายและทิศทางการขับเคลื่อนงานวิจัย	ต.ค. 56
1.5 สรุปบทเรียน	ต.ค. 56
2. พัฒนาระบบการ จัดพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับชุมชนบ้านหนองสนม	พ.ย. 56 - พ.ค. 57
2.1 จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อท้องถิ่นและคุณค่าอันดีงาม ของครอบครัวไทย	พ.ย. 56
2.2 จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น	พ.ย. 56 - พ.ค. 57
2.3 สรุปบทเรียน	พ.ค. 57
3. ประเมินพฤติกรรมกลุ่มคนที่ผ่านกระบวนการจัดพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น	มิ.ย. – ส.ค. 57
3.1 ศึกษาพฤติกรรมกลุ่มคนที่มีพฤติกรรมสำคัญ คือ มีความคิดดี ประารถนาดี รู้จักให้อภัยผู้อื่น พุดให้กำลังใจและไม่นิินทาว่าร้ายผู้อื่น นอบน้อมถ่อมตน และรู้จักเสียสละกำลังกายช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักแบ่งปันและเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน ยอมรับฟังความคิดเห็นและปฏิบัติตามมติของเสียงส่วนใหญ่	มิ.ย. – ส.ค. 57
3.2 สรุปโครงการวิจัย	ส.ค. 57

8. ความเป็นนวัตกรรม

จัดพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น เป็นนวัตกรรมทางสังคมที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจและตั้งคำถามต่อสถานการณ์การรวมกลุ่มทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์แก่ท้องถิ่น ซึ่งจะนำไปสู่การออกแบบการพัฒนาท้องถิ่นตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา ซึ่งเรียกว่า จัดพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น โดยกระบวนการสร้างจิตสำนึกรับผิดชอบต่อท้องถิ่น คุณค่าอันดีงามของครอบครัวไทย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนอันจะนำไปสู่การพัฒนาครอบครัว ท้องถิ่น ชุมชนบ้านหนองสนมให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ และสิ่งที่ตนเองมีอยู่

9. ฐานคิดนวัตกรรม

ในการออกแบบนวัตกรรมจิตพุทธอาสาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ได้ใช้แนวคิดของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 และ หลักพุทธธรรม สาราณีธรรม 6 จึงมีฐานคิดนวัตกรรมว่า “แบ่งปันเพื่อเปลี่ยนแปลงสู่ชีวิตที่มีความสุข”

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY